

Ink 1998 -02- 0 2

Dnr 160/97-98

BO KÖNBERG

Konstitutionsutskottet

En viktig politisk fråga under 1989 var frågan om skolans kommunalisering. Den nyblivne skolministern Göran Persson drev frågan mycket hårt mot ett såväl fackligt som politiskt motstånd. En vanlig bedömning vid den tiden var att ett fortsatt hårt motstånd från de två lärarfacken i det närmaste skulle göra det omöjligt att få igenom ett beslut om kommunalisering.

Skolministern lyckades inte få med sig SACO-förbundet Lärarnas Riksförbund men däremot det större TCO-förbundet Lärarförbundet. I tidningsartiklar uppgavs att det senare gjorts möjligt genom att statliga medel använts i det årets avtalsrörelse för att sockra budet till Lärarförbundet mot att det ställde upp på regeringens förslag om kommunaliseringen.

Påståendena granskades av konstitutionsutskottet bland annat genom en utfrågning av skolministern den 29 mars 1990. Vid denna utfrågning fick han flera frågor om det förelegat någon koppling mellan avtalsbuden och fackförbundens inställning i kommunaliseringsfrågan. Några av svaren var:

- "Självfallet har varken löften eller hot förekommit."
- "Jag var mycket tydlig då jag sade att vi inte resonerade om årets avtalsrörelse - självfallet inte. Jag hade varken mandat eller befogenhet att ha någon uppfattning om den."
- "Det är ett sensationellt påstående att jag skulle lagt mig i lönefrågan, särskilt som de upplevde att de var trängda. Det hade varit oerhört starkt politiskt belastande för mig."

KU-ledamoten Sture Thun (s) ställde frågan: "Gavs det i det sammanhanget några löften om pengar i avtalsrörelsen?"

Göran Perssons svar var: "Självfallet inte".

För några månader sedan gav statsminister Göran Persson ut boken "Den som är satt i skuld är icke fri". I den skildrar han bland annat händelseförloppet 1989 inför riksdagsbeslutet om kommunaliseringen av skolan.

Efter att ha redogjort för sin syn på behovet av en kommunalisering skriver han bland annat:

"Hur skulle det mångåriga fackliga motståndet mot kommunaliseringen mjukas upp? Lösningen låg, trodde jag, i den avtalsrörelse som skulle genomföras senare under 1989.

Lärarna hade länge klagat över att de halkat efter andra grupper i löneutvecklingen. Om de kunde erbjudas ett rejält lyft skulle de kanske vara beredda att ge upp sitt motstånd mot en kommunalisering. Strategin var att sockra lönebudet så mycket att det skulle bli svårt för lärarfacken att inför sina medlemmar försvara att man inte förhandlat hem det.

Först gällde det att få regeringen att ställa upp på idén. Frågan avgjordes när finansministern, Kjell Olof Feldt, accepterade att avsätta en extra lönepott till lärarna. Finansdepartementet hade länge försökt åstadkomma förändringar på skolområdet och såg de långsiktiga fördelarna med en skolreform.”

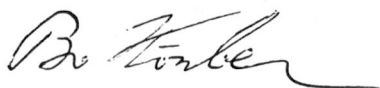
”När jag först kontaktade de båda fackliga lärarorganisationerna möttes jag av ett stort intresse för tanken på en byteshandel mellan löner och kommunalisering. Framför allt TCO-lärarna såg stora möjligheter. De insåg att den fackliga organisationen hade något att erbjuda som motparten starkt efterfrågade. Även Lärarnas Riksförbund var till en början avvaktande positivt.”

”Jag kritiserades av Lärarnas Riksförbund för att jag hade fräckheten att blanda mig i en lönerörelse. Som om inte motsatsen - att det fackliga intresset var rakt inne i politiken - gällt hela tiden? Men då reagerade ingen. När jag använde den fackliga processen i politiskt syfte protesterade man.”

”De fackliga organisationerna påverkar politiken. Det är i sin ordning. Då tycker jag det bara är rimligt att regeringsmakten också kan påverka organisationerna.”

Det finns, mot bakgrund av vad som ovan redogjorts för, skäl för KU att granska om de uppgifter som gavs av den dåvarande skolministern vid utfrågningen 1990 var korrekta.

Stockholm den 2 februari 1998

Bo Könberg (fp)